

Tema 1. Etica și integritate: concepte și particularități fundamentale

Barcari Dina, asist. univ.

Unități de conținut:

1. **Morală, deontologie, etică: delimitări conceptuale.**
2. **Corelația dintre integritate și moralitate, legalitate și religie.**
3. **Integritate personală și integritatea publică**
4. **Funcțiile sociale ale moralei.**
5. **Dimensiunea globală a eticii.**

Morală, deontologie, etică: delimitări conceptuale

Acțiuni care determină morală

acțiuni care contravin cerințelor moralității („imorale”)

acțiuni ce realizează o cerință morală („morale”, sau „moralmente dezirabile”)

acțiuni oarecum indiferente sau neutre din punct de vedere moral

Discuție: complicații suplimentare

1. Ai un coleg, dintr-un an mai mic, care are dificultăți în a înțelege cerințele și tema unei lucrări de seminar, riscând astfel o notă foarte proastă. Situația sa materială nu este deloc bună, iar o medie scăzută l-ar pune în postura de a risca pierderea bursei sau a locului în cămin. Tu ai absolvit deja respectivul curs cu notă maximă și a fost unul dintre preferatele tale. Prin urmare îți ajuți colegul, prin discuții și sugestii de lectură, să înțeleagă mai bine materia și, astfel, să scrie o lucrare mai bună.
2. Ai un coleg, dintr-un an mai mic, care are dificultăți în a înțelege cerințele și tema unei lucrări de seminar, riscând astfel o notă foarte proastă. Situația sa materială nu este deloc bună, iar o medie scăzută l-ar pune în postura de a risca pierderea bursei sau a locului în cămin. Tu ai absolvit deja respectivul curs cu notă maximă și a fost unul dintre preferatele tale. Prin urmare, decizi să îți ajuți colegul, oferindu-i lucrarea ta din anii trecuți, pe care să o predea la seminar ca fiind a sa. Probabil va lua o notă mai bună (să zicem, de pildă, că profesorul de la seminar s-a schimbat între timp, deci șansele să fie sesizată problema sunt mici).

În cazul eticii academice, problema care se pune este aceea de a distinge între ceea ce este (moralmente) corect și incorect în cazul acțiunilor pe care le întreprindem ca membri ai comunității academice.

Unul dintre obiectivele tradiționale ale eticii este cel de a identifica tipurile de criterii în funcție de care putem distinge între ceea ce este „moral” și ceea ce este „imoral”.

Să aruncăm o privire asupra următoarelor trei enunțuri:

1. Tratează umanitatea, atât în persoana ta cât și în persoana altora, întotdeauna în același timp ca scop în sine, și niciodată doar ca mijloc.
2. Libertatea este o valoare importantă a vieții academice.
3. Să nu furi!

- Primul enunț mai este cunoscut și ca „formula umanității a Imperativului Categoriec” și îi aparține filosofului german Immanuel Kant.
- Cel de-al doilea enunț face trimitere la o „valoare” (libertatea).
- A treia propoziție de la care am pornit reprezintă o regulă.

Discuție:

Dați, din experiența cotidiană, exemple de reguli morale specificate cu precizie, în maniere similare cu cele menționate mai sus.

ETICĂ

Obiectul eticii

Etica este o știință filozofică ce studiază morala ca pe una dintre cele mai importante laturi ale existenței umane și sociale.

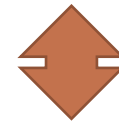
Caracteristici ale normelor morale

Normele de conduită

date, obiceiuri, legi

Norma morală

reprezintă un instrument de constrângere morală, de protejare: un model prescriptiv acceptat și recunoscut de membrii societății; un standard, etalon de comportament social.

Normele, în general, se elaborează prin două modalități:

- neorganizat (neinstituționalizat): spontan, difuz (cutume, obiceiuri, tradiții);
- organizat (instituționalizat): de către organizații, instituții, agenții specializate.

Normele având ca scop reglementarea normativă și integrarea socială:

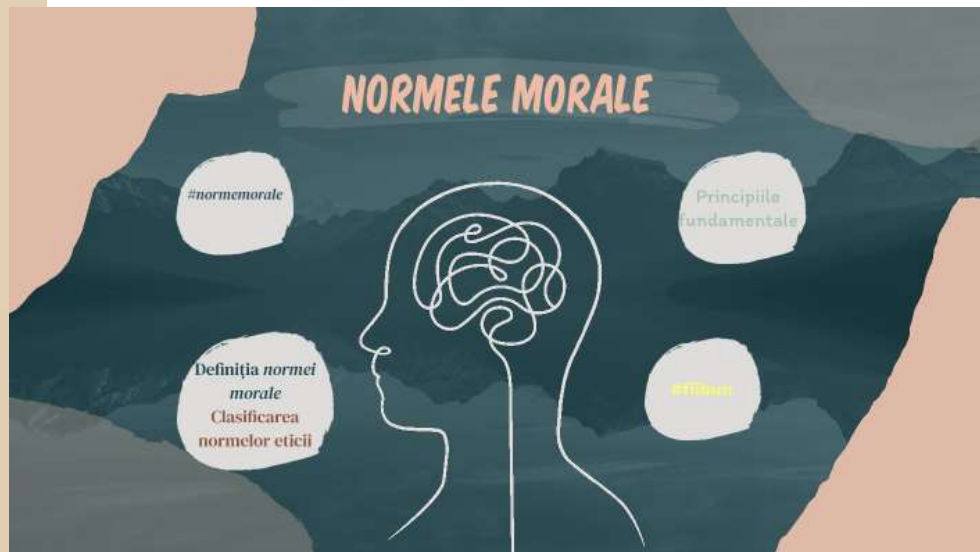
- creează un sistem de drepturi și obligații, interdicții în diferite contexte sociale;
- asigură cadrul normativ pentru ordinea juridică și cea socială;
- permit rezolvarea și evitarea conflictelor;
- indică ceea ce ar trebui să fie într-o societate (nu ceea ce este);
- nu stabilesc puncte, reguli normative, ci constituie o „zonă” în cadrul căreia sunt permise și limite de variație.

Normele morale se pot clasifica astfel:

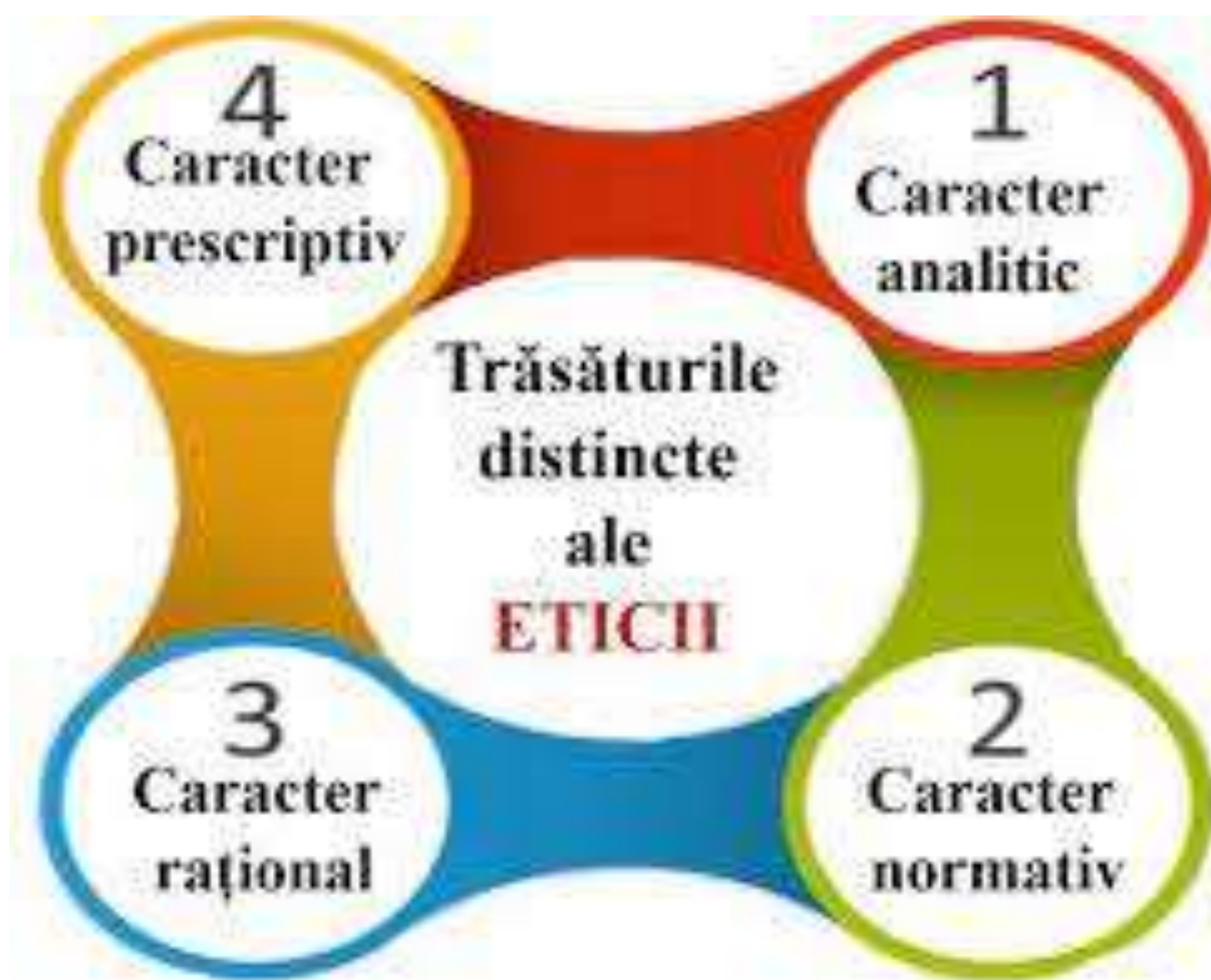
Norme generale (universale)

Norme particulare

Norme speciale

Dimensiunea globală a eticii.

Diversitatea privind practicile și credințele oamenilor ne poate face să evităm dezbaterile etice.

Ne poate crea impresia că judecățile etice sunt subiective, asemenea judecăților de gust, conducând la un relativism generalizat, conform căruia totul e relativ și că o opinie morală este la fel de valabilă ca oricare alta.

Diversitatea practicilor este, de asemenea, înșelătoare. Ea creează iluzia că există mari diferențe între credințe morale.

Culturile și tradițiile nu diferă întotdeauna atât de mult pe cât pare. În multe situații diferențele nu apar din cauza unui conflict al valorilor, ci din constrângeri care sunt legate de un anumit context sau din cauza diferenței de opinie cu privire la fapte.

Exercițiu

Alege o poziție morală despre care crezi că este profund greșită și că nu are rost s-o iei în serios.

Fă un efort și ia-o în serios.

Detășează-te emoțional și descrie poziția cât mai neutru cu putință.

Identifică ce dovezi sunt invocate în susținerea acestei poziții.

Nu critica, ci doar încearcă să înțelegi de ce sunt invocate dovezile respective.